

Kulturdepartementet

Saksbehandler:	Vår dato:	Vår referanse:	Deres dato:	Deres referanse:
Finn Lützow-Holm Myrstad	13.11.2013	13/5953 - 3		
Epost:				
finn.myrstad@forbrukerradet.no				

Høringssvar om endringer i åndsverkloven som en følge av EUs direktiv 2011/77/EU om vernetiden for opphavsrett og visse nærstående rettigheter

Vi takker Kulturdepartementet for muligheten til å komme med innspill til endringene som kommer gjennom direktiv 2011/77/EU. Siden det er begrenset hvor mye handlingsrom det er for endringer på dette stadiet i prosessen velger Forbrukerrådet å bidra med noen mer prinsipielle betraktninger i det videre arbeidet med opphavsretten, samt noen konkrete innspill til den nevnte teksten.

Forbrukerrådet støtter rettighetshaveres rett til å få betalt for det de skaper. Samtidig mener vi at dagens system med vernetider opp mot 70 år etter opphavsmanns død hindrer innovasjon og ikke er spesielt forbrukervennlig. Dette er også i tråd med digitutvalgets NOU 2013:02 som konkluderte følgende: "Digitutvalget mener vernetiden for åndsverk er for lang og i utakt med forventninger til tilgang til innhold over nettet." Den digitale utviklingen har skapt nye muligheter innen distribusjon, mangfoldiggjøring og videreutvikling av åndsverk, som gjør det naturlig med en mye mer pragmatisk tilnærming til vernetid.

Vi støtter Digitutvalget som videre beskriver noen av de uheldige effektene av lang vernetid: "Etter Digitutvalgets oppfatning kan lang vernetid imidlertid føre til at innhold som ikke lenger er i salg ofte blir glemt. Dermed fører det ikke til verken en økonomisk merverdi for opphaver eller etterkommerne, men snarere at disse glemmes og forsvinner ut av både marked og folks bevissthet.

Svært få norske bøker fra 1960 og -70-tallet er fortsatt i salg. De genererer derfor ikke inntekter verken for forfatteren eller etterkommerne. Likevel er det ulovlig å kopiere eller legge dem ut på nettet. Resultatet er at mye norsk litteratur ikke er tilgjengelig og i verste fall forsvinner fordi den ikke lenger etterspørres. "

Selv om det selvsagt er mange årsaker bak sviktende salg av eldre bøker, musikk og film er det klart at lang vernetid og høye kostnader knyttet til bruk av åndsverket fører til at verkene ikke blir tatt i bruk eller bearbeidet videre. Dette støttes også i flere internasjonale undersøkelser¹.

Regelverket som er vedtatt pålegger en økning av vernetiden for lydopptak fra 50 til 70 år, noe vi mener er uheldig. Det vil ytterligere skape ytterligere hindre for tilgjengeligheten på eldre verker, som for eksempel kunne bidratt til verdiskaping i andre sammenhenger, for eksempel ved strømming og bearbeiding (mixer, mash-ups osv).

¹ Blant annet omtalt her: <http://www.theatlantic.com/technology/archive/2013/07/the-hole-in-our-collective-memory-how-copyright-made-mid-century-books-vanish/278209/>

I tillegg til at forlenget vernetid ikke kommer forbrukeren til gode, ser vi heller ikke at dette vil musikere vil komme mye bedre ut av det. I Kommisjonens kostnytteanalyse anslås det at den gjennomsnittlige musikeren kan vente seg en økt inntekt på mellom 4 – 58 euro i året når vernetiden økes. Med andre ord, det er bare produsentene og musikksekselskapene som kan se sitt snitt i å tjene på den økte vernetiden.

Forbrukerrådet ønsker også Europakommisjonens kommende gjennomgang² av opphavsretten velkommen. Vi ønsker sammen med norske myndigheter, utøvende kunstnere og bransjen å diskutere hvordan en best mulig balanse kan skapes mellom behovet for opphavsrettbeskyttelse og allmennhetens frie tilgang til verkene.

Vennlig hilsen
FORBRUKERRÅDET

Finn Lützow-Holm Myrstad
Fagdirektør, digitale tjenester

Toril Melander Stene
Direktør, juridisk avdeling

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke signatur.

² http://ec.europa.eu/governance/impact/planned_ia/docs/2014_markt_005_copyright_aquis_en.pdf